

Huvudman

Gnosjö kommun

Ärendet

Tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser vid grundskolan Kulltorpskolan i Gnosjö kommun

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Gnosjö kommun en anmärkning avseende brister rörande genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser. Gnosjö kommun ska senast den **15 januari 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen för redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet får inte överklagas enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5170) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser inlett en tillsyn av Kulltorpskolan i Gnosjö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten genomför garantins olika delmoment i enlighet med bestämmelserna.

Tillsynen har genomförts genom digitala intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och med rektorn den 5 september 2023. Vidare har dokumentation granskats, bland annat förteckning över personal och dess kompetens, beskrivningar av arbetet med garantin för tidiga stödinsatser, samt en beskrivning av elevernas kunskapsutveckling eller måluppfyllelse i förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Genomförande av garantin för tidiga stödinsatser

Obligatoriska kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Ansvarig förskollärare genomförde de nationella kartläggningsmaterialen Hitta språket och Hitta matematiken med alla elever i förskoleklass under höstterminen 2022. I årskurs 1 genomfördes nationella bedömningsstöden under höst- och vårterminen 2022/23. Nationella proven i årskurs 3 genomfördes mellan datumen

12 mars och 28 april 2023. I förskoleklass och i årskurs 1 genomförde samtliga elever alla delar.

Rektorn har berättat att en elev i årskurs 3 inte genomförde alla delar av nationella proven i matematik under vårterminen 2023. Skolan hade gjort anpassningar i syfte att tillse att han kunde genomföra proven. Vissa delar bedömdes dock inte var möjliga att genomföra. Efter kontakt med elevens vårdnadshavare tog rektorn ett muntligt beslut om att eleven skulle undantas från att genomföra delar av nationella proven i matematik.

Rättslig reglering

I förskoleklass ska Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet (dnr 2019:567) och kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande (dnr 2019:568) användas. För varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordning [2011:185], 2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, SKOLFS 2019:16).

I årskurs 1 i grundskolan ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (dnr 2019:563) användas i ämnena svenska och svenska som andraspråk och Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (dnr 2019:564) användas i ämnet matematik. För varje elev ska läraren använda bedömningsstöden vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen (9 kap. 22 b och c §§ skolförordningen och 2 – 4 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan, SKOLFS 2016:66).

I årskurs 3 i grundskolan ska nationella prov genomföras på vårterminen i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Ett nationellt prov består av flera delprov som samtliga ska genomföras under en viss period, vilken för läsåret 2022/23 var den 13 mars till och med den 17 maj 2023 (9 kap. 20, 21, 22 och 22 a §§ skolförordningen och 5 § SKOLFS 2021:69).

Om det finns särskilda skäl får rektor besluta att en lärare inte behöver använda kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov, eller delar av dessa, för enskilda elever (9 kap. 20 § skolförordningen, 6 § SKOLFS 2019:16 och 6 § SKOLFS 2016:66).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller genomförandet av obligatoriska kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov.

Särskild bedömning och planering av insatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Ingen av lärarna i förskoleklass eller lågstadiet har specialpedagogisk kompetens.

Lärarna har genomfört den särskilda bedömningen under läsåret 2022/23 genom att de först gjort en analys av resultaten från kartläggningsmaterialen, bedömningsstöden och nationella proven. Därefter har resultaten behandlats vid efterföljande elevhälsomöte där bland annat skolans specialpedagog är närvarande. Samtliga elevers resultat dryftas. Det gäller oavsett om de uppvisat indikation eller inte. Elevhälsomötena är fördelade om två tillfällen varje termin. Ett i början och ett i slutet av terminen. Syftet med mötena är bland annat att utreda elevers eventuella stödbehov utifrån resultaten från kartläggningsmaterialen, bedömningsstöden, och nationella proven i årskurs 3.

Läraren i förskoleklass berättade att hon haft totalt två elever som, enligt henne, uppvisat indikation (Pojke 1 i matematik och svenska och Flicka 1 i matematik). Pojke 1 har ansvarig lärare tränat extra med i svenska genom att sitta tillsammans med honom vid flera tillfällen. Hon har även vid dessa tillfällen använt praxisalfabetet för att utveckla hans språkkunskaper. Planering för åtgärderna har gjorts av henne själv. Vid en uppföljning under våren 2023 har det konstaterats att hennes vidtagna åtgärder varit positiva för Pojke 1 och att hans resultat förbättrats. Utifrån den särskilda bedömningen av Flicka 1 kom hon, tillsammans med specialpedagog, fram till att någon extra anpassning inte behövde vidtas.

Av ingiven dokumentation framgår det att ingen elev fått extra anpassningar i förskoleklass i ämnena matematik, svenska eller svenska som andraspråk under läsåret 2022/23.

Specialpedagogen har uppgett att hon har specialpedagog- och speciallärarexamen från universitet. Hon har vidare berättat att hon vid den dag hon är på skolan stämmer av med förskoleläraren om hur det går för Pojke 1. Hon har varit medveten om de insatser som vidtagits och hon har varit med och stöttat läraren i dessa. Därutöver får hon information om elevens utveckling genom elevhälsomötena.

I årskurs 1 förekom varken elever som uppvisat indikation eller som haft extra anpassningar eller särskilt stöd i matematik, svenska eller svenska som andraspråk under läsåret 2022/23.

I årskurs 3 under läsåret 2022/23 finns det i den av huvudmannen inskickade dokumentationen uppgifter om att det givits extra anpassningar i svenska och matematik för en elev (Pojke 3) samt särskilt stöd i svenska för en annan elev (Pojke 2).

På frågan från Skolinspektionen om vilka de extra anpassningarna som getts i årskurs 3 avser svarar specialpedagog att hon inte vet. Hon berättar vidare att hon endast varit delaktig i utformningen av Pojke 2:s åtgärdsprogram.

I huvudmans yttrande har det senare angivits att extra anpassningar har avsett Pojke 3.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningssmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. En särskild bedömning ska även göras i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3. (3 kap. 4 § 1 st. skollagen).

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas (3 kap. 4 § 2 st. skollagen, 3 kap. 5 § skollagen och 3 kap. 7 § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller för anmälan till rektor om särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i sådant fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn. (3 kap. 4 § 3 st. skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning och vid planering av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 1 och 2 behöver dock inte genomföras om den ansvarige förskoleläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § 1 st. p. och 2 samt 2 st. skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningskrav inom området som gäller särskild bedömning.

Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i planeringen av insatser i förskoleklass och årskurs 3 då tillsynen visar att ansvariga lärare inte har samrått med personal med specialpedagogisk kompetens i planeringen av de extra anpassningar som gjorts i matematik och svenska.

Samråd med specialpedagogisk kompetens ska ske vid planeringen av extra anpassningar som görs för elever i svenska, svenska som andraspråk och matematik i förskoleklass och lågstadiet. Det gäller oavsett hur behovet har upptäckts för eleven.

Utifrån omständigheterna framgår det att specialpedagogen inte varit delaktig i planeringen av de extra anpassningar som satts in för Pojke 3 i årskurs 3. I stället har planeringen av extra anpassningar skett av då ansvarig lärare som enligt ingiven dokumentation saknat specialpedagogisk kompetens. Skolinspektionen bedömer således att det är en brist.

Vad gäller omständigheterna som framkommit i förskoleklass gör Skolinspektionen följande bedömning.

Bestämmelsen i 3 kap 5 § skollagen ska utläsas att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska eleven ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Med sådant stöd avses som huvudregel anpassningar som lärare kan göra i den dagliga undervisningen. Det innebär att stöd i form av extra anpassningar ska ligga inom ramen för det stöd som ska ges till alla elever enligt 1 kap. 4 § och den ledning och stimulans för lärande och personlig utveckling som alla elever ska ges enligt 3 kap. 2 §. Det kan exempelvis handla om att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier. Att hjälpa till med att förstå texter, att förklara ett ämnesområde på annat sätt eller att ge extra färdighetsträning såsom lästräning är också att anse som stöd i form av extra anpassningar (se prop. 2013/14:160 s. 36)

De åtgärder som förskolläraren satt in för Pojke 1 är enligt Skolinspektionen att betraktas som en extra anpassning. Detta då insatsen har varit riktade mot en enskild elev och utformats med anledning av att eleven i flera delar inte klarat aktiviteterna i kartläggningsmaterialen.

Av utredningen framgår det att specialpedagogen inte varit med i planeringen av den extra anpassningen. Specialpedagogen har dock varit medveten om de åtgärder som satts in och har även varit av uppfattningen att åtgärderna varit adekvata. Skolinspektionen bedömer trots detta att det är en brist då något samråd med specialpedagogen vid planeringen av den extra anpassning som vidtagits för Pojke 1 inte har skett.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 11 § skollagen i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelse av vad som gäller för verksamheten. Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Gnosjö kommuns verksamhet vid Kulltorpskolan uppfyller inte kravet på att lärare ska samråda med personal d specialpedagogisk kompetens vid planering av extra anpassningar. Med beaktande av att huvudmannen uppfyller författningarnas krav vad gäller genomförandet av övriga delar av garantin för tidiga stödinsatser bedömer Skolinspektionen att bristen är mindre allvarlig, varför Gnosjö kommun tilldelas en anmärkning.

Uppföljning och överföring

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Vid elevhälsomötena som är två gånger per termin följs extra anpassningar upp tillsammans med skolenhetens specialpedagog. Även utvecklingen för Pojke 1 har följts upp under vårterminen 2023 vid elevhälsomötet.

I förskoleklass har läraren haft ett överlämningsmöte i slutet av terminen 2023. Vid mötet diskuteras varje elev. De som är närvarande vid mötet är förskolläraren och mottagande lärare. Vid mötet diskuterades bland annat Pojke 1 och de insatser som gjorts samt elevens utveckling med anledning härav.

I årskurs 3 har någon överlämning inte skett då samma lärare undervisar i årskurs 4.

Rättslig reglering

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan och sameskolan ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 3 kap. 5 § skollagen (extra anpassningar) i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen)

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid uppföljning enligt 4 b §. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 3 behöver inte genomföras om den ansvarige förskoleläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller uppföljning av extra anpassningar och överföring av resultatet av uppföljningen till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Johan Runemark Brydsten medverkat.